

EPK sinoči

Odlični ameriški skladatelj in mojster na klavijaturah Chick Corea, nosilec laskavega naziva Mojster jazza in dobitnik osemnajstih nagrad Grammy, si je v petdesetih letih zaradi svoje kreativnosti in osupljivega glasbenega pristopa zagotovil status žive legende. Sinoči je ta diplomant slovitega Juilliarda nastopal v festivalni dvorani Lent v Chick Corea Triu, skupaj s slovitima Christianom McBridom in Brianom Bladom. Eden zadnjih vrhuncev EPK. (Sašo Bizjak)

Cel Union je sinoči dihal z legendo mariborske kulture Janezom Karlinom ob njegovi 90-letnici in enakem jubileju ljubiteljske kulture. Franci Pivec mu je v imenu Zveze kulturnih društev Slovenije prvi čestital. Vsa kulturna društva, s katerimi je bil povezan jubilant, in mnogi ustvarjalci so se poklonili velikemu mentorju. (Boris Vugrinec)

Ekstremni umetniški pobeg od tiranije bližine

Z ekstrem(istič)nim umetnikom iz Avstralije Stelarcom na razstavi Soft Control

TAJA KORDIGEL

Tretja roka, pa tretje uho, vsajeno v roko, lebdenje telesa v višavah, kjer so vas varovale le na kravavečo kožo pritrjene niti, utripajoči vstavek v želodcu ... Že od poznih 60. eksperimentirate na vašem telesu; od kod želja po vsem tem umetniško-medicinskem ekstremizmu?

»Vsi ti performansi na mojem telesu so le posledica dejstva, da sem med študijem umetnosti odkril, kako slab slikar sem. Zmeraj so me zanimalne ideje evolucije, kako se insekti, človeško telo razvija, anatomsko arhitekturo torej, prav tako pa dejstvo, kako zelo je človeško telo za umetniško uporabo priročno. Nikoli mi ni treba skrboti o etičnih vprašanjih, politiki spolov in podobnih diskurzih. Telo je moje, zato lahko z njim počнем, kar hočem – tudi eksperimentiram. Gre za izvajanje ideje alternativne anatomije, ki dopušča telesne operacije v službi zavedanja dogajanja v svetu. Filozofijo torej determinira naša fiziologija.«

Kako na fiziološko determinirano filozofijo vpliva naprednost tehnologij, denimo vaša na videz precej napredno znanstvenofantastična tretja roka?

»Kar se zgodi, je, da nepričakovane informacije in slike generira tehnologija, ki konstantno destabilizira našo percepcijo in operacije, včasih izpostavlja telesne omejitve.«

Lahko napredek tehnologije brez pomislekov podpiramo, glede na našo navidezno nekoordinirano etično sledenje tehnološkemu napredku? Ali drugače: smo sposobni dodatne dimenzije, kot je bila vaša tretja roka, psihološko, socialno upravljati, z njimi živeti?

»Tako mišljenje je romantična nostalgija nečesa, kar nikoli ni obstajalo. Nikoli nismo bili le biološko bitje, zapisano z abecedo socialnega okolja, pogojeno s strani kulture, razumljeno le z določenim jezikom. Ne glede na vse naštete parametre se telo konstantno spreminja. Biti človek pomeni v resnici ne ostati človeški. Z drugimi besedami: kot radovedna in kreativna vrsta človeka moramo konstantno na novo izumljati in evalvirati, redefinirati, kaj pomeni biti naše telo, ki opera v svetu.«

Do katere točke ste pripravljeni eksperimentalno redefinirati svojo človeštvo?

»Vsi moji dosedanji projekti so telesno in tehnično izzivalni, zato pred posegi v telo raziskujem, se posvetujem s strokovnjaki o morebitnih nevarnostih. A vsakič pride do točke, ko se mora mišljenje in govorjenje zaključiti, nadomesti ju akcija, performans, če ne, postaneš umetniško paraliziran. Ideje so avtentične le preko akcij. Znanstvenofantastične špekulacije v akademskem smislu me nikoli niso zanimale. Štejejo le rezultati, ki jih umetnik doseže z dejanji – ali ne.«

Je kompas vašega ekstremizma garancija strokovnjakov, da boste preživeli?

»Upoštevajoč moje umetniške ideje takih garancij ni. Če bi bile, jih po strokovni plati ne bi jemal resno. S projektom uho v roki sem dobil resno infekcijo, skoraj izgubil roko za uho, se danes šalim, vendar nam je uspelo. V bolnišnici sem bil deset dni na monitoringu, a preživel. Performans, ki je bil doslej najbolj nevaren, sem izvedel v Koebenhavnu, kjer sem visel 60 metrov visoko nad cesto na nekaj vrveh, pritrjenih za golo kožo. Ni bilo cirkuških varnostnih ukrepov, če bi moja koža popustila, bi padel v smrt.

Zdravniki me velikokrat poskušajo prepričati o nemogočem, vendar poslušam svojo intuicijo.

Pri ušesnem projektu sem iskal kirurge deset let,

preden sem jih našel v ZDA.

Ko sem dizajniral skulpturo, implementirano v želodec, ki se je zapirala in odpirala,

imela utripajočo luč in spuščala zvoke,

je prišlo do zapletov. Če je ne bi na neki točki nemudoma umaknil, bi to zahvalovalo velike operacije, da bi moje stanje normalizirali. Vprašanje, ali bi ga, so me svarili. Tedaj sem poslušal.«

Vaše telo je zaradi umetniških manipulacij torej sodobni hibrid, razpet med biologijo, tehnologijo, podatki in informacijami, nekakšna mešana realnost?

»Sem menedžer svojih bioloških sposobnosti. Seveda človeško telo ni zanesljivo, robustno, njegovi preživetveni parametri so zelo tenkočutne narave, socalno-psihološko teh problemov ne znamo zmeraj upravljati. A ne pozabimo, naše telo se sooblikuje na daljavo, s tehnologijo. Kmalu bomo sposobni na daljavo čutiti, tako bomo močnejše generirali svojo fizično prezenco. Že zdaj delujemo izza našega lokalnega okolja, izven svoje kože, telesa torej. Zato moramo o telesu spremeniti mišljenje, ne smemo ga jemati zgoj kot biološkega. Telo je danes razširjeni

operacijski sistem, konstrukt potreb, metod in kod.«

Koliko imate pri konstrukciji svojih umetniško-telesnih eksperimentov v mislih prispevek k družbenemu napredku?

»Ne verjamem, da se umetnost avtentizira z utilitarnostjo. Ne šteje njena funkcija oziroma etični parametri, ne potrebuje socialne ali medicinske uporabnosti. Nekateri moji projekti zahtevajo izjemno visoke finančne vložke, zaradi katerih moram kdaj pa kdaj univerze prepričati, kako je moj tedaj aktualni projekt zanimiv, uporaben tudi v znanstvene namene, čeprav je vse, kar hočem, performans – in je posledično tudi to prepričevanje performans.

Trdno verjamem, kako se umetnosti enostavno ne sme evalvirati glede na njeno vrednost. Velikokrat je umazana, včasih šokantna, in če umetnost ne osvobaja, ni zanimiva. Če se namreč na kulturo, umetnost gleda kot na raziskovanje, se zgodi, da se artistične prakse institucionalizira, kar je skrb zbujujoče. Ne trdim, da zanimiva umetnost ne more biti producirana skozi uporabo univerzitetnega laboratorija, vendar se moramo zavedati dejstva, da ima umetnost veliko strategije za reevalviranje človeškega stanja. In pogosto to ni to, kar sodobno družbo definira.«

V renesansi je Leonardo da Vinci izjavil korelacijo med umetnostjo in medicino. Je 400 let kasneje ekstremno umetništvo dovolj mehko nadzorovano, kot sugerira ime Kiblinega EPK-projekta Soft Control, kjer ste predavalni in še zmeraj razstavljate?

»V renesansi so delali stvari, ki so bile ogabne in šokantne, izkopavali so telesa, jih v groznem stanju secirali. Treba je prestaviti zadeve v kontekst sodobnosti in ta kaže, da je na področju, po katerem sprašujete, tako v renesansi kot danes, izjemno težko posploševati. Vse je odvisno od situacije, dejanskega umetniškega dela. In seveda imajo tudi umetniki odgovornosti. Če družba hoče umetnika omejivati iz domnevno etičnih razlogov, morajo biti ti razlogi oblikovani kot varnostna zagotovila. Trenutni problem bioumetnosti vidim v močnem vključevanju človeškega stanja in dejstva, kakšen je domnevno pomen sveta. Še zmeraj se namreč ukvarjam s celicami, pogledujemo skozi mikroskope, se čudimo projekcijam na zaslonih ... In dokler ne vzbujamo izvornih celic iz mesa jagnjeta, ki spušča nedefinirane glasove in mu rastejo človeški lasje, ne vidim tragike.«

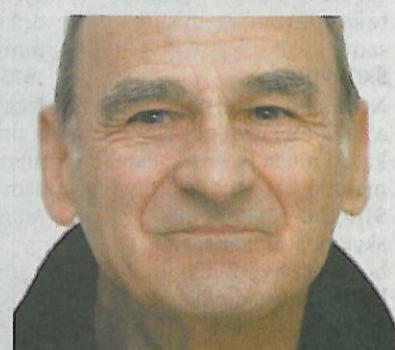
Na konferenci Soft Control ste predvajali operacijo ušesa, ki so vam ga vstavili roko, pod kožo se danes samooskrbuje s krvjo, ste zadovoljni? Nekoč se bo mogoče metaforično z vašim vsajenim tretjim ušesom povezati preko brezične internetne povezave, s čimer boste oddaljenim omogočili prisluhe vaši realnosti?

»Uho ni vsajeno zame, gre za daljinsko napravo ljudi iz drugih krajev in idejo, kako bomo ljudje v prihodnosti postali prenosniki internetnih izkušenj. Ko bom denimo v Avstraliji, se bom lahko povezal z različnimi deli telesa: videl bom lahko z vašimi očmi v Mariboru, slišal z ušesi nekoga v New Yorku, nekdo v Tokiju bo imel dostop do moje roke, s katero bom v Avstraliji izvajal na daljavo generirane gibe, ki si jih bo nekdo iz Tokija zaželet. Moje izkušnje iz sveta tako ne bodo omejene s krajevnimi opazovalnimi kapacitetami. Tako bo telo ubežalo tiraniji bližine.«

Glede na trend aktivističnih vzgibov proti razdajanju osebnih informacij, vidni do bili denimo v primeru sprejetja sporazuma Acta, ali menite, da si ljudje takšnega razdajanja javnosti, izgube privatne sfere sploh želijo?

»Verjamem, da potrebujemo ljudje več nadzora – ne manj. Ne govorim le o socialnem prostoru, v mislih imam telesno notranjost. Človeško telo je namreč izrazito slabo dizajnirano na področju notranjega nadzora. V času,

ko denimo naše telo navzven pokaže, da je nekaj narobe, je tumor v telesu napredoval že v tolkišni meri, da ga ni mogoče več ozdraviti. Če bi imeli nanorobota z nanosenzorji, ki bi detektiral telesne patološke spremembe, bi bili ob pričetku rasti rakavih celic obveščeni in se metastaze ne bili razpršili po vsem telesu.«

Stelarc: "Biti človek pomeni v resnici ne ostati človeški" (Janko Rath)

Človeško telo je izrazito slabo dizajnirano na področju notranjega nadzora

In če moje prepričanje prenesem na izvantelesno raven - tem večjo diverziteto tehnoloških instrumentov in naprav imamo, več kontrol zaradi svoje varnosti potrebujemo. Še ilustracija: vaše telo lahko potuje 100 kilometrov na uro v napravi, vendar če to želite početi – in preživeti – morate to početi na pravi strani ceste, upoštevati morate prometne znake ...«

(PRI)POROČAMO

MARIBOR 2012
Evropska prestolnica kulture

Maribor • Murska Sobota • Velenje
Ptuj • Novo mesto • Slovenj Gradec

ČETRTEK, 22. NOVEMBRA

Hiša znanosti - Center eksperimentov,

Glavni trg 19

10.00

Delavnica "Svet rastlin"

CAAP - Center alternativne in avtonomne produkcije, Valvasorjeva 42

10.00-18.30

Dan odprtih vrat projekta Semenska knjižnica

Lutkovno gledališče Maribor

13.00

Deževnikarji

Literarna hiša Maribor

18.00

Tone Partljič

Kino Udarnik

20.00

Kinematografska dejavnost v Mariboru: Portugalski filmski teden:
Tragična zgodba z veselim koncem,
Govoreča slika

Klub 2012 - Satchmo

21.30

Chocolate disaster